

**Bijlage 1. Verduidelijking aanspraak
verstrekking sporthulpmiddel uit de
Zorgverzekeringswet (Zvw)
Versie 1.0**

Utrecht, april 2025

Aangeboden voor het Register van Zorginstituut Nederland: 7 mei 2025
--

Inleiding verduidelijking aanspraak sportprotheses in de Zvw

De werkgroep 'sorthulpmiddelen binnen de Zvw' van het platform Prothesen Hulpmiddelenzorg heeft de aanspraak op verstrekking van een sorthulpmiddel uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) verduidelijkt. Onder meer uit eerder onderzoek is gebleken dat bij zowel verzekerden, betrokken zorgprofessionals als zorgverzekeraars de aanspraak als onvoldoende helder wordt ervaren. De werkgroep heeft de voorliggende vragen¹ over toepassing van de Zvw systematisch doorlopen, en beantwoord op basis van wetgeving, relevante juridische uitspraken en het eigen verstand. Dit heeft geleid tot onderstaande toelichting op de toepassing van de Zvw in het kader van sorthulpmiddelen. De toelichting geeft inzicht voor aanvragers van sorthulpmiddelen en biedt een kader voor de beoordeling door zorgverzekeraars.

Toepassing Zorgverzekeringswet op verstrekking van sorthulpmiddelen

Welke sorthulpmiddelen komen in aanmerking voor verstrekking vanuit de Zvw?

De Zorgverzekeringswet biedt de mogelijkheid voor verzekerden om aanspraak te maken op verstrekking van sportprotheses.² Het kan daarbij zowel gaan om gebruik van de prothese voor sporten of voor recreatief bewegen³⁴.

Hulpmiddelen ter correctie van gestoorde functies van het bewegingssysteem waarop verzekerden uitsluitend bij sportactiviteiten zijn aangewezen, zoals (sport-)orthesen, zijn expliciet uitgesloten van vergoeding vanuit de Zvw.⁵

Andere lichaamsgebonden sorthulpmiddelen die passen binnen de functiegerichte omschrijvingen in de Zvw⁶, komen in theorie ook in aanmerking, maar komen zo ver bekend in praktijk niet of nauwelijks voor.

Alle sorthulpmiddelen, die worden gebruikt voor professionele sportbeoefening, zijn uitgesloten van verstrekking via de Zorgverzekeringswet.⁷ Daarbij gaat het om sportbeoefening in het kader van een betaalde baan en om topsport: Topsporters zijn volwassenen en jongeren met een erkende Topsport (A-, HP- of Selectiestatus) of Talent-status (IT-, NT- of B-status).

Onderdeel van de verstrekking vormt naast het hulpmiddel zelf, de benodigde werkzaamheden voor reparatie, onderhoud en maatwerkaanpassingen.

¹ Zie bijlage 1.2 voor de analyse van relevante voorliggende vragen

² Regeling Zorgverzekeringswet, Hoofdstuk 2, Paragraaf 1.4, artikel 2.6, lid a: en artikel 2.8

³ Bewegen voor plezier en ontspanning

⁴ In het vervolg van dit stuk wordt ten behoeve van de leesbaarheid alleen gesproken van 'sporten', maar wordt telkens 'sporten en / of recreatief bewegen' bedoeld.

⁵ Regeling Zorgverzekeringswet, Hoofdstuk 2, Paragraaf 1.4, artikel 2.6, lid a: artikel 2.12

⁶ Regeling Zorgverzekeringswet, Hoofdstuk 2, Paragraaf 1.4, artikel 2.6

⁷ Sorthulpmiddelen voor professionele sportbeoefening kunnen zo mogelijk via de sportbond, -vereniging of werkgever verstrekt worden

Op welke criteria wordt de aanvraag voor een verstrekking beoordeeld?

Een verstrekking van een tweede hulpmiddel dat enkel gebruikt wordt voor sporten is mogelijk, indien wordt voldaan aan de toetsingscriteria van de zorgverzekeraar. Een aanpassing van een eerder verstrekt hulpmiddel om het sporten mogelijk te maken wordt op dezelfde gronden beoordeeld. Dit betreft de drie volgende criteria⁸:

- A. Zorgbehoefte: de verzekerde is medisch gezien, naar objectieve maatstaven, aangewezen op het hulpmiddel
- B. Adequaatheid⁹: de verstrekking is geschikt om beperkingen of belemmeringen van de verzekerde, gelet op zijn zorgbehoefte, in aanvaardbare mate te compenseren
- C. Doelmatigheid: De verstrekking is niet onnodig duur.

Hoe wordt doelmatigheid beoordeeld?

De beoordeling van C. Doelmatigheid wordt gevormd door drie opeenvolgende stappen. In stap 1 wordt getoetst of de beoogde activiteit van voldoende waarde is in het kader van het beoogd functioneren. Daarmee wordt de focus gelegd op het eerste deel van doelmatig. In stap 2 en 3 wordt gekeken naar goedkopere alternatieven om hetzelfde doel te bereiken en wordt de focus gelegd op het tweede deel van doelmatig.

Doelmatigheid - Stap 1: Sluit de beoogde activiteit van sporten aan bij het beoogd functioneren van de verzekerde?

Waarbij de volgende voorwaarden worden getoetst

- De activiteit heeft een directe relatie met het beoogd functioneren van de verzekerde

De activiteit draagt bij aan de fysieke en / of mentale gezondheid en waarbij indien van toepassing de sociale omgeving van de verzekerde wordt meegenomen.

- De activiteit wordt structureel en met regelmaat beoefend¹⁰.

De verzekerde wordt daarbij geacht de keuze voor een specifieke sport te motiveren.

Indien het gaat om een eerste verstrekking is het daarbij wenselijk om, indien mogelijk, een proefperiode vooraf te laten gaan aan de verstrekking.

Indien de verzekerde zonder het betreffende sporthulpmiddel reeds een andere sport regelmatig beoefent, dient verzekerde te onderbouwen waarom beoefening van een aanvullende sport relevant en van toegevoegde waarde is voor het beoogd functioneren en

⁸ College voor zorgverzekeringen, Advies 'Criteria 'redelijkerwijs aangewezen op' een prothese worden bepaald door individuele omstandigheden'

⁹ In de Module prothesezorg wordt een andere term gehanteerd met dezelfde strekking; 'doeltreffendheid'

¹⁰ Waarbij het de intentie is om wekelijks het sporthulpmiddel te gebruiken (gelijk aan 48 keer per jaar, rekening houdend met vakanties). Deze richtlijn is overgenomen van Uniek Sporten Hulpmiddelen die is vastgesteld op basis van de ervaring van meerdere jaren verstrekking van sporthulpmiddelen. Zie <https://www.unieksporten.nl/hulpmiddelen/richtlijnen>.

de fysieke en / of mentale gezondheid. Het is aan de zorgverzekeraar om deze toegevoegde waarde af te wegen ten opzichte van de kosten van verstrekking.

Doelmatigheid - Stap 2. Is er een tweede of aangepaste voorziening nodig om de beoogde activiteit mogelijk te maken?

Waarbij de volgende voorwaarde wordt getoetst:

- De beoogde activiteit is niet redelijkerwijs mogelijk met een eerder verstrekte prothese voor algemeen dagelijkse levensverrichtingen

Doelmatigheid - Stap 3. Zijn er alternatieve goedkopere adequate voorzieningen beschikbaar?

Waarbij de volgende voorwaarden worden getoetst:

- Er is geen ander goedkoper adequate voorziening beschikbaar om de beoogde activiteit in redelijke mate mogelijk te maken.
- Er is geen ander goedkoper adequaat type sportprothese beschikbaar om de beoogde activiteit in redelijke mate mogelijk te maken.

Bij een overweging van alternatieven wordt uitgegaan van de door de verzekerde gekozen specifieke sport. Alleen bij een type sport waarbij de kosten van de sportprothese in grote mate afwijkt van de gemiddelde kosten van een sportprothese kan hier een uitzondering op worden gemaakt.

Het kan zijn dat de verzekerde de wens heeft tot een duurder type prothese om daarmee de sport op een zeker niveau te kunnen beoefenen en / of te kunnen sporten met anderen in haar netwerk met een zeker niveau. De verzekerde dient in dat geval te motiveren hoe het duurdere type sportprothese (meer) bijdraagt aan de mate van sporten, de gezondheid en / of de sociale contacten. Het is aan de zorgverzekeraar om vervolgens de afweging te maken ten aanzien van de doelmatigheid van het duurdere type sportprothese.

Hoe komt het besluit tot stand?

De verzekerde dient de genoemde voorwaarden aannemelijk te kunnen maken bij de aanvraag. Met daarbij een motivatie van de verzekerde, het betrokken zorgteam, de leverancier van de sportprothese. Ook dient de verzekerde inzicht te geven in de (verwachte) kosten. De zorgverzekeraar zal vervolgens op basis van de individuele omstandigheden van de verzekerde tot een besluit komen. De zorgverzekeraar benoemt en onderbouwt in haar besluit de beoordeling van de drie toetsingscriteria (inclusief de drie stappen voor de beoordeling van doelmatigheid) op basis van de individuele omstandigheden van de verzekerde.

Bij een herverstrekking van de sportprothese komt de zorgverzekeraar indien nodig tot een nieuwe individuele beoordeling op basis van de actuele situatie van de aanvrager. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn bij een sportprothese in een andere uitvoering dan wel een herhaling van de sportprothese waarbij er een lange duur bestaat tussen de initiële verstrekking en de nieuwe verstrekking.

Ter informatie: Terugkerende geschillen

In het recente verleden is meermaals een geschil ontstaan tussen verzekerde en zorgverzekeraar over afwijzing van een waterbestendige prothese (ook wel badprothese genoemd). De badprothese is ten behoeve van verplaatsen in- en om het water. Het betreft geen 'zwemprothese' die het mogelijk maakt om te zwemmen, maar een prothese die vaak gebruikt wordt om veilig bij het water te kunnen komen in bijvoorbeeld een zwembad. In de meeste gevallen wordt een aanvraag afgewezen op basis van de grondslag 'onvoldoende doelmatig'. Ondanks dat een badprothese vanuit gebruikersperspectief een optimale oplossing kan bieden, kan het niet voldoen aan het criterium 'doelmatigheid' een correcte afwijzingsgrond zijn van de zorgverzekeraar. Op de voorwaarde dat zorgverzekeraar kan onderbouwen dat een goedkoper adequaat alternatief het beoogde functioneren (bijvoorbeeld op regelmatige basis zwemmen) eveneens mogelijk maakt.

Aanvullend advies verbetering proces verstrekking sportprotheses vanuit de werkgroep

- Het heeft de voorkeur om de mogelijkheden voor het uitproberen en testen van verschillende type sportprotheses uit te breiden, daar waar mogelijk. Daarmee wordt de kans vergroot dat personen met een beperking daadwerkelijk actief gaan sporten en een passende (sport)prothese vinden. En het maakt de beoordeling van de zorgverzekeraar makkelijker. Op basis van het uitproberen en testen over een langere periode, kan de zorgverzekeraar een objectievere inschatting maken van de zorgbehoefte, adequaatheid en doelmatigheid van de prothese en de kans op duurzame sportbeoefening. De werkgroep constateert dat een dergelijke oefen- en uitprobeerfase zich lastig kan verhouden tot de Zvw en vraagt mogelijk om een aanvullende oplossing daarbuiten.
 - Het heeft de voorkeur om een onafhankelijk kostprijsonderzoek uit te voeren naar sportprotheses zodat zorgverzekeraar een betere inschatting kan maken van de doelmatigheid van hetgeen gevraagd in relatie tot gemiddelde prijzen. In het kostprijsonderzoek dient aandacht te zijn voor het brede spectrum van type prothese en maatwerk aanpassingen. Zodat voorkomen wordt dat één theoretische kostprijs wordt gehanteerd voor de diverse praktijk.
-